

Revidovaná diagnostická kritéria ESPGHAN pro celiakii 2020

MUDr. Pavel Frühauf, CSc.

Klinika dětského a dorostového lékařství 1. LF UK a VFN Praha

Symptomy suspektní z celiakie (*obvyklé)

- Gastrointestinální: chronický nebo intermitentní průjem*, chronická obstipace nereagující na obvyklá terapeutická opatření, recidivující bolesti břicha, větší břicho*, recidivující nauzea, recidivující zvracení.
- Extraintestinální: váhový úbytek, neprospívání*, zpomalení růstu/malý vzrůst*, pubertas tarda, amenorrhoea, iritabilita, chronická únava, neuropatie, arthritida/artralgie, anémie nereagující na léčbu železem, snížená kostní mineralizace (osteopenie/osteoporóza), opakované fraktury, recidivující aftózní stomatitis, dermatitis herpetiformis, hypoplázie zubní skloviny, elevace jaterních testů.

- Specifické situace: příbuzný prvního řádu (sourozenec, rodiče) s diagnózou celiakie, autoimunitní onemocnění: diabetes 1. typu, autoimunitní tyreoiditis, syndromy: Downův, Turnerův, Williamsův-Beurenův, deficiencie IgA.

Diagnostický postup

- Při suspekci je indikováno vyšetření protilátek proti transglutamináze 2 ve třídě IgA a vyšetření celkového IgA. Je-li celkové IgA sníženo i vyšetření protilátek ve třídě IgG.
- Při pozitivním nálezu je třeba odeslat ke konziliárnímu vyšetření do gastroenterologické ordinace (pacient dále konzumuje lepek). Vyšetření protilátek rozšířené o protilátky proti endomysiu je zopakováno v jiné laboratoři.

- Při hodnotách transglutaminázy 10x a více nad normu a pozitivě endomysia je možné, pokud rodiče nestojí o biopsickou verifikaci, uzavřít jako celiakii bez nutnosti biopsie s indikací bezlepkové diety.
- Při nižší pozitivitě protilátek je indikováno biopsické vyšetření tenkého střeva k potvrzení diagnózy v situaci, kdy pacient ještě konzumuje lepek.
- Pacienty s pozitivitou protilátek a negativním histologickým nálezem je nutno dále sledovat – konzumují dále lepek – nelze vyloučit rozvoj slizniční atrofie.
- Určování jiných protilátek a vyšetření HLA DQ2-/8 není pro diagnózu celiakie nutné.

LITERATURA

1. ESPGHAN Guidelines for Diagnosing Coeliac Disease 2020: www.espghan.org/guidelines/gastroenterology/

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA: MUDr. Pavel Frühauf, CSc., fruhauf.pavel@vfn.cz
Klinika dětského a dorostového lékařství 1. LF UK a VFN Praha
U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2019; 20(6): 383
Článek přijat redakcí: 31. 10. 2019